

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.019.02.2017

P/17/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/044 – Wykonywanie zadań przez ośrodki adopcyjne.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontroler	Izabella Śpiewak, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/145/2017 z dnia 3 października 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi (dalej: „RCPS” lub Centrum”), ul. Snycerska 8, 91-302 Łódź
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Mroczek, Dyrektor RCPS (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ realizację przez Centrum zadań związanych z organizacją i finansowaniem pracy ośrodków adopcyjnych oraz kontrolą działalności tych placówek.

Realizując powierzone przez Samorząd Województwa Łódzkiego (SWŁ) zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, odnoszące się do funkcjonowania systemu adopcyjnego, RCPS zapewnił odpowiednią liczbę i rozmieszczenie ośrodków adopcyjnych. Na terenie województwa łódzkiego prowadzeniem procedur adopcyjnych zajmowały się trzy placówki, w tym Regionalny Ośrodek Adopcyjny w Łodzi („ROA”)² oraz dwa ośrodki niepubliczne³, z którymi zawarto umowy zgodne z wymogami art. 250 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania⁵.

Działania dotyczące funkcjonowania systemu adopcyjnego uwzględnione zostały w opracowanym przez Centrum i przyjętym przez Sejmik Województwa Łódzkiego Wojewódzkim Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020⁶ („WPWR”). Działania te polegały w szczególności na promocji adopcji oraz podnoszeniu kompetencji zawodowych kadr ośrodków adopcyjnych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Jednostka organizacyjna województwa łódzkiego.

³ Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjny („AOA”) prowadzony przez Centrum Służby Rodziny i Ośrodek Adopcyjny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Łódzkiego Oddziału Regionalnego („OA TPD”) prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Łódzkiego Oddziału Regionalnego.

⁴ Dz. U. z 2016, poz. 1870 ze zm., zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”.

⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25, zwanego dalej „rozporządzeniem z dnia 15 grudnia 2010 r.”.

⁶ Uchwała Nr XLIV/811/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10.02.2014 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020.

W RCPS zapewniono właściwe finansowanie niepublicznych ośrodków adopcyjnych, kierując do odpowiednich organów informacje w zakresie potrzeb finansowych, a także przekazując transze dotacji zgodnie z postanowieniami zawartych umów. Realizując zadania nałożone przez SWŁ, Centrum rzetelnie rozliczało środki wykorzystane przez te placówki, m.in. poprzez weryfikację składanych sprawozdań. Dotacje wydatkowane przez AOA i OA TPD w kwotach: 805 tys. zł w 2015 r., 680 tys. zł w 2016 r. i 324 tys. zł w I półroczu 2017 r. wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem.

W RCPS rzetelnie prowadzono monitoring i nadzór nad działalnością ośrodków adopcyjnych, głównie w formie kontroli i wizytacji oraz organizowanych narad z kadrą kierowniczą tych placówek, a także prawidłowo i terminowo realizowano obowiązki sprawozdawcze dotyczące funkcjonowania systemu adopcyjnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Organizacja i finansowanie pracy ośrodków adopcyjnych oraz kontrola działalności tych placówek.

Opis stanu
faktycznego

I. Zaspokajanie potrzeb w zakresie liczby i rozmieszczenia ośrodków adopcyjnych.

1. Na podstawie uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego⁷ z dnia 24 stycznia 2012 r., realizacja zadań województwa z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej powierzona została RCPS.

Zgodnie ze statutem⁸ i regulaminem organizacyjnym⁹, Centrum jest jednostką organizacyjną Województwa Łódzkiego realizującą zadania samorządu województwa z zakresu polityki społecznej, w tym wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (m.in.: realizacja wojewódzkiego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, promowanie nowych rozwiązań, przygotowanie sprawozdań z działalności ośrodków adopcyjnych oraz planów działań tych jednostek na kolejny rok, sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, współpraca z instytucjami rządowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi).

Do dnia 25 lipca 2016 r., w strukturze RCPS funkcjonowało Stanowisko ds. adopcji i systemu pieczy zastępczej, zaś od 26 lipca 2016 r. - Wydział ds. rodziny i pieczy zastępczej („WRiPZ”). Do zadań ww. komórek organizacyjnych Ośrodka należało m.in.: opracowywanie i koordynacja realizacji wojewódzkiego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, współpraca z ośrodkami adopcyjnymi i monitorowanie ich działalności.

(dowód: akta kontroli str. 3-36)

Działania dotyczące wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej odnoszące się do funkcjonowania systemu adopcyjnego uwzględnione zostały w Wojewódzkim Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020¹⁰ (dalej: „WPWR”). Wśród pięciu celów strategicznych, jako cel IV przyjęto „Zapewnienie dzieciom zakwalifikowanym do przysposobienia środowiska rodzinnego”. W ramach jego realizacji przewidziano następujące działania:

⁷ Uchwała Nr XX/369/12 w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/61/99 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie powołania RCPS.

⁸ Nadanym uchwałą Nr 931/12 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 30 maja 2012 r.

⁹ Przyjętym uchwałami Zarządu Województwa Łódzkiego: Nr 1323/14 z dnia 29 października 2014 r., Nr 80/15 z dnia 3 lutego 2015 r., Nr 853/16 z dnia 26 lipca 2016 r. i Nr 93/17 z dnia 31 stycznia 2017 r.

¹⁰ Przyjętym uchwałą Nr XLIV/811/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 10 lutego 2014 r., opublikowanym na stronie www.bip.lodzkie.pl/uchwały.

- promowanie adopcji jako najlepszego rozwiązania dla dzieci z uregulowaną sytuacją prawną;
- upowszechnianie wiedzy na temat procedur adopcyjnych w środowisku osób i instytucji związanych z rodzinnymi i instytucjonalnymi formami pieczy zastępczej oraz edukację społeczną w zakresie postaw wobec adopcji;
- podnoszenie kompetencji zawodowych kadr ośrodków adopcyjnych z uwzględnieniem nowoczesnych zdobyczy pedagogiki i psychologii;
- zwiększenie w regionie dostępności do adopcji poprzez działalność niepublicznych ośrodków adopcyjnych;
- wsparcie i pomoc osobom, które przysposobiły dziecko w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo wychowawczych.

Zaplanowane działania miały być realizowane przez: jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, placówki i instytucje oświaty, służby zdrowia oraz sądy w formie: konferencji, szkoleń, warsztatów, broszur, ulotek, kampanii społecznych i medialnych.

Efekty realizacji WPWR miały być prezentowane w sporządzanych corocznie sprawozdaniach uwzględniających wartości wskaźników wyrażonych liczbą: przeprowadzonych szkoleń, przeszkolonych specjalistów, pozyskanych kandydatów na rodziców adopcyjnych, przeprowadzonych adopcji, a także ośrodków adopcyjnych (efekty te opisano w pkt IV.1. niniejszego wystąpienia).

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT, jako słabe strony wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie łódzkim wskazano m.in. dużą liczbę sierot pozostających w pieczy zastępczej oraz długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka. Analiza nie doprowadziła do zidentyfikowania korupcji jako zjawiska ograniczającego sprawne funkcjonowanie systemu adopcyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 184-205)

2. Podstawę do ustalenia liczby ośrodków adopcyjnych i ich rozmieszczenia w okresie objętym kontrolą stanowiła informacja dotycząca zadań samorządu województwa łódzkiego w świetle ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹¹, opracowana przez RCPS i przedstawiona przez Dyrektora Centrum na posiedzeniu Zarządu Województwa Łódzkiego w dniu 31 sierpnia 2011 r. W dokumencie tym wskazano na dwa niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze funkcjonujące na terenie województwa łódzkiego, które w 2010 r., zgodnie z art. 245 ust. 1 ww. ustawy, przeprowadziły co najmniej 20 procedur adopcyjnych zakończonych przysposobieniem dziecka. Ośrodki te prowadzone były przez Centrum Służby Rodzinie (CSR) oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Łódzkiego Oddziału Regionalnego (TPD ŁOR). W związku z powyższym, zarekomendowano zlecenie tym podmiotom prowadzenia ośrodków adopcyjnych. Istotnym czynnikiem decydującym o wyborze ww. ośrodków był również fakt posiadania przez nie własnej bazy lokalowej i doświadczonego zespołu pracowników.

Z kolei na mocy art. 244 ust. 4 powołanej ustawy, pracownicy Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Piotrkowie Trybunalskim, w którym w 2010 r. przeprowadzono co najmniej 10 procedur adopcyjnych zakończonych przysposobieniem dziecka, stali się pracownikami UMWŁ. Uchwałą z dnia 29 listopada 2011 r.¹² Sejmik Województwa Łódzkiego powołał, w oparciu o art. 241 ustawy o wspieraniu rodziny wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną – ROA z Filią w Piotrkowie Trybunalskim.

(dowód: akta kontroli str. 459-511)

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm., zwanej dalej „ustawą o wspieraniu rodziny”.

¹² Uchwała Nr XVIII/306/11 Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie powołania ROA.

W dniu 19 grudnia 2012 r. Marszałek Województwa Łódzkiego, zgodnie z art. 154 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej wykaz ośrodków adopcyjnych, które na terenie województwa prowadzą postępowania adopcyjne (ROA wraz z Filią w Piotrkowie Trybunalskim, AOA i OA TPD).

(dowód: akta kontroli str. 206-207)

3. Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji w latach 2015-2017 (I półrocze) w województwie łódzkim wyniosła odpowiednio: 404¹³, 518¹⁴ i 231¹⁵. Spośród nich, zakwalifikowano do adopcji: 180¹⁶, 180¹⁷ i 79¹⁸ dzieci, natomiast adoptowano: 168¹⁹, 145²⁰ i 80²¹.

Skuteczność funkcjonowania systemu adopcyjnego²² na terenie województwa łódzkiego kształtowała się we wskazanym okresie na poziomie odpowiednio: 0,93²³, 0,80²⁴ i 1,01²⁵.

Skuteczność ta była przedmiotem analiz prowadzonych Centrum, w wyniku których sformułowano następujące wnioski:

- skuteczność systemu adopcyjnego utrzymuje się na wysokim poziomie (powyżej 80%);
- pomimo wysokiego poziomu skuteczności, ośrodki adopcyjne wymagają systematycznego wsparcia gwarantującego podtrzymanie tego poziomu;
- skuteczność funkcjonowania systemu adopcyjnego jest zależna nie tylko od pracy ośrodka adopcyjnego, ale również od czynników zewnętrznych, w szczególności od tempa pracy sądów (szybkość prowadzenia przez sądy rodzinne postępowań adopcyjnych).

Mając na względzie zapewnienie skuteczności systemu adopcyjnego, w RCPS przyjęto następujące kierunki działania:

- zapewnienie stabilności funkcjonowania ośrodków adopcyjnych m.in. poprzez:
  - przyjęcie uporządkowanego systemu organizacji pracy ośrodków, zapewniającego przejrzystość oraz dostępność, w ramach „Organizacji pracy ośrodków adopcyjnych w województwie łódzkim w zakresie współpracy z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz podmiotami leczniczymi”. Celem wprowadzenia tego systemu było m.in. uporządkowanie działań podmiotów współpracujących w zakresie adopcji (np. wyeliminowanie przypadków zgłoszenia dziecka równoległe do dwóch ośrodków adopcyjnych oraz rozpoczęcia procedury doboru przez dwie pary kandydatów na rodziców adopcyjnych), a także przyporządkowanie obszaru działań w zależności od możliwości organizacyjnych i kadrowych poszczególnych ośrodków, dzięki czemu praca tych placówek jest rozłożona równomiernie i ułatwione jest

¹³ Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji w 2015 r. wynosiła: w ROA - 218, w AOA - 105, w OA TPD - 81.

¹⁴ Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji w 2016 r. w poszczególnych ośrodkach adopcyjnych wynosiła odpowiednio: 288, 123 i 107.

¹⁵ Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji w I półroczu 2017 r. wynosiła odpowiednio: 127, 48 i 56.

¹⁶ Liczba dzieci zakwalifikowanych do adopcji w 2015 r. wynosiła odpowiednio: 77, 43 i 60.

¹⁷ Liczba dzieci zakwalifikowanych do adopcji w 2016 r. wynosiła odpowiednio: 94, 50 i 36.

¹⁸ Liczba dzieci zakwalifikowanych do adopcji w I półroczu 2017 r. wynosiła odpowiednio: 51, 15 i 13.

¹⁹ Liczba dzieci adoptowanych w 2015 r. wynosiła odpowiednio: 80, 39 i 49.

²⁰ Liczba dzieci adoptowanych w 2016 r. wynosiła odpowiednio: 57, 38 i 50.

²¹ Liczba dzieci adoptowanych w I półroczu 2017 r. wynosiła odpowiednio: 43, 15 i 22.

²² Przez skuteczność przyjętą na potrzeby kontroli należy rozumieć proporcję dzieci przysposobionych do zakwalifikowanych do przysposobienia.

²³ W 2015 r. skuteczność wynosiła w ROA 1,04, w AOA 0,91, w OA TPD 0,82.

²⁴ W 2016 r. skuteczność wynosiła w ROA 0,61, w AOA 0,76, w OA TPD 1,39.

²⁵ W I półroczu 2017 r. skuteczność wynosiła w ROA 0,84, w AOA 1, w OA TPD 1,69.

- planowanie przez nie działań. Organizacja pracy została wprowadzona w uzgodnieniu z dyrektorami ośrodków adopcyjnych i podlegała modyfikacji (np. w przypadku likwidacji lub utworzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych lub w sytuacji wniosku podmiotu o zmianę ośrodka);
- dbałość o stabilność finansową - wystąpienia Marszałka Województwa Łódzkiego do Wojewody Łódzkiego oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o dodatkowe środki finansowe na działalność ośrodków adopcyjnych;
  - badanie poziomu zadowolenia współpracy powiatowych centrów pomocy rodzinie z ośrodkami adopcyjnymi²⁶ (w 63% przypadków współpraca oceniona została na poziomie bardzo dobrym, w 33% na poziomie raczej dobrym, a w 4% na poziomie raczej złym);
  - monitorowanie kwalifikacji i stanu zatrudnienia kadry w ośrodkach adopcyjnych w celu zapewnienia wysokiej jakości świadczonych usług;
- działania edukacyjne i promocyjne dotyczące problematyki adopcji (m.in. programy telewizyjne emitowane w lokalnych mediach, organizacja konferencji, publikacja informatorów);
- narady i spotkania z dyrektorami ośrodków adopcyjnych, powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz podmiotami leczniczymi.

(dowód: akta kontroli str. 208-212, 312, 339, 363-458, 574-575)

4. Zadanie polegające na prowadzeniu ośrodka adopcyjnego w województwie łódzkim zlecone zostało, zgodnie z art. 190 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny, do realizacji przez dwa podmioty niepubliczne: CSR oraz TPD ŁOR

Uchwałą Nr 245/12 z dnia 28 lutego 2012 r., ZWŁ upoważnił Dyrektora RCPS łącznie z Członkiem ZWŁ²⁷ do zawarcia z ww. podmiotami umów w sprawie zlecenia prowadzenia ośrodka adopcyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 102-104)

W dniach 13 i 15 marca 2012 r. zawarto umowy²⁸ o powierzenie realizacji zadania publicznego, zgodnie z art. 16 ust 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie²⁹. Realizacja zadania polegać miała w szczególności na: kwalifikacji dzieci zgłoszonych do przysposobienia, doborze rodziny przysposabiającej, współpracy z sądem opiekuńczym, przeprowadzaniu badań pedagogicznych i psychologicznych oraz organizowaniu szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka, a także gromadzeniu niezbędnych informacji i prowadzeniu dokumentacji z zakresu wykonywanych zadań. Na realizację zadania każdy ze zleceniobiorców otrzymać miał dotację w kwocie 325 tys. zł.

Umowy zawierały wszystkie elementy wymagane przepisami art. 250 ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzenia z dnia 15 grudnia 2010 r., w tym:

- termin wykorzystania dotacji (do dnia 31 grudnia 2012 r.);
- termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji (w formie sprawozdania częściowego złożonego do dnia 15 lipca 2012 r.³⁰ oraz sprawozdania końcowego

²⁶ Raport na temat stanu pieczy zastępczej w województwie łódzkim według stanu na 31 marca 2014 r., dostępny na stronie www.rcpslodz.pl w zakładce Dziecko i rodzina/Informacja na temat stanu pieczy zastępczej.

²⁷ P. Dariuszem Klimczakiem, a w razie jego nieobecności, z innym Członkiem ZWŁ. W związku z wyborem P. Dariusza Klimczaka na Wicemarszałka Województwa Łódzkiego, ZWŁ – uchwałą Nr 258/15 z dnia 16 marca 2015 r. – udzielił kolejnego upoważnienia dla Dyrektora RCPS oraz P. Dariusza Klimczaka.

²⁸ Odpowiednio: umowa nr 1/D/Rodz/AD/2012 (z CSR) i umowa nr 2/D/Rodz/AD/2012 (z TPD ŁOR).

²⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 ze zm., zwanej dalej „ustawą o działalności pożytku publicznego”.

³⁰ W związku z zawartymi aneksami do umów, terminy składania sprawozdań częściowych za okresy półroczne ustalono na dzień 15 lipca i 15 stycznia następnego roku.

- do 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania, wraz z innymi dokumentami, w tym dotyczącymi poniesionych wydatków);
- termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji (10 dni od zakończenia realizacji zadania³¹);
- zobowiązanie zleceniobiorcy do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania publicznego oraz do przechowywania tej dokumentacji przez okres 5 lat;
- obowiązki informacyjne zleceniobiorcy (o finansowaniu zadania zleconego z zakresu administracji rządowej ze środków dotacji);
- zasady kontroli zadania przez zleceniodawcę (kontrola w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu);
- zasady rozwiązywania umowy oraz odstąpienia od niej.

Do każdej z umów zawarto łącznie 18 aneksów (ostatnie w dniach 23 i 27 marca 2017 r., odpowiednio z TPD ŁOR i CSR), głównie dotyczących przedłużenia terminu obowiązywania umowy oraz zmian kwot dotacji.

Przewidziane w umowach kwoty dotacji wyniosły:

- w przypadku CSR: 325 tys. zł w 2013 r., 337 tys. zł w 2014 r., 431 tys. zł w 2015 r., 345 tys. zł w 2016 r. i 325 tys. zł w 2017 r.;
- w przypadku TPD ŁOR: 325 tys. zł w 2013 r., 350,5 tys. zł w 2014 r., 376 tys. zł w 2015 r., 335 tys. zł w 2016 r. i 325 tys. zł w 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 105-141)

II. Współpraca pomiędzy jednostkami systemu adopcyjnego, gromadzenie i wymiana danych.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. Marszałek Województwa Łódzkiego wyznaczył ROA jako ośrodek właściwy do prowadzenia wojewódzkiego banku danych (WBD)³².

Pismami z dnia 19 grudnia 2011 r. Pełnomocnik Marszałka Województwa Łódzkiego poinformował prezesów Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi i Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o wyznaczeniu ROA do prowadzenia WBD. Następnie pismami z dnia 29 lutego 2012 r. Dyrektor ROA poinformowała wszystkie sądy rejonowe wydziały rodzinne i nieletnich z terenu województwa łódzkiego³³, że ROA został wyznaczony do prowadzenia WBD. Jednocześnie w piśmie zawarto prośbę o przesyłanie postanowień o pozbawieniu władzy rodzicielskiej. Analogiczna prośba została zawarta w piśmie przesłanym przez Dyrektora ROA w dniu 2 września 2013 r. do sądów rejonowych, w związku z planowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej uruchomieniem systemu teleinformatycznego do elektronicznego przesyłu danych dotyczących dzieci, które mogą być przysposobione. W latach 2015-2017 (do 30 czerwca) do ROA wpłynęło odpowiednio: 173, 164 i 75 postanowień sądowych o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, dotyczących odpowiednio: 229, 219 i 98 dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 537-539)

III. Zapewnienie, wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie ośrodków adopcyjnych.

1. W październiku 2014 r., w związku z zapytaniem o wysokość niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu organizacji i prowadzenia ośrodków adopcyjnych w 2015 r., Dyrektor RCPS przekazała do Wojewody Łódzkiego

³¹ W związku z zawartymi aneksami do umów, terminy zwrotu niewykorzystanej w danym roku dotacji ustalono na dzień 15 stycznia roku następnego.

³² Obwieszczenie Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia ośrodka adopcyjnego właściwego do prowadzenia wojewódzkiego banku danych (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2011 r. Nr 394, poz. 4454).

³³ Zgodnie z wykazem sądów rejonowych zawartym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 października 2014 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz. U. poz. 1407 i 1744).

informację o planowanych wydatkach oszacowanych na kwotę 2.009 tys. zł. W pozostałych latach Wojewoda nie kierował zapytania o szacowaną wysokość środków na prowadzenie ośrodków adopcyjnych. SWŁ corocznie otrzymywał od Wojewody informację o wysokości przyznanej na dany rok budżetowy dotacji. W przypadku, gdy potrzeby finansowe związane z finansowaniem zadania (określone na podstawie kosztorysów składanych przez ROA oraz niepubliczne ośrodki adopcyjne) były wyższe od kwoty przyznanej dotacji, Marszałek Województwa Łódzkiego występował do Wojewody (m.in. na podstawie informacji otrzymywanych z RCPS) z wnioskiem o podwyższenie przyznanej kwoty.

W latach 2015-2017 w budżecie województwa łódzkiego na sfinansowanie wydatków związanych z funkcjonowaniem ośrodków adopcyjnych pierwotnie zaplanowano środki w kwotach odpowiednio: 1.778 tys. zł, 1.827 tys. zł i 913 tys. zł, w tym na prowadzenie niepublicznych ośrodków adopcyjnych: 650 tys. zł, 650 tys. zł i 284 tys. zł. W związku z przyjętą poprawką do budżetu państwa na 2017 r., w marcu 2017 r. plan wydatków budżetu województwa łódzkiego na działalność ośrodków adopcyjnych został zwiększony do kwoty 1.827 tys. zł, w tym 650 tys. zł na ośrodki niepubliczne.

Po zmianach wynikających z decyzji Ministra Finansów zwiększających plany dotacji celowych³⁴, środki na sfinansowanie funkcjonowania ośrodków adopcyjnych wyniosły w latach 2015-2017 odpowiednio: 2.095 tys. zł, 1.897 tys. zł i 2.077 tys. zł, z tego na prowadzenie niepublicznych ośrodków adopcyjnych odpowiednio: 807 tys. zł, 680 tys. zł i 811 tys. zł. W latach 2015 i 2017 wnioski Marszałka Województwa Łódzkiego/Dyrektora RCPS dotyczące podwyższenia kwot dotacji³⁵, zostały uwzględnione w całości. W 2016 r., pomimo zgłoszenia³⁶ przez Dyrektora RCPS do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi (ŁUW) niedoboru środków w kwocie 169 tys. zł (w tym 116 tys. zł w ośrodkach niepublicznych), plan dotacji dla SWŁ zwiększony został o kwotę 70 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 544-547)

Zgodnie z oświadczeniem Kierownika WRiWZ, kwotę wyjściową dla zabezpieczenia potrzeb niepublicznych ośrodków adopcyjnych stanowi kwota 325 tys. zł, którą placówki te otrzymały w 2012 r. Środki wówczas przekazane były wystarczające na realizację zadania – podmioty te nie występowały z wnioskiem o zwiększenie kwoty przyznanej dotacji. Kwota wyjściowa jest zwiększania po uwzględnieniu potrzeb ośrodków. Ponadto, Kierownik oświadczyła, że *środki finansowe przewidziane na działalność ośrodków adopcyjnych powinny uwzględniać działalność całoroczną tych placówek, natomiast brak pewności czy przyznana dotacja będzie w trakcie roku zwiększona i o ile (pomimo wnioskowania o zwiększenie kwoty dotacji) skutkuje destabilizacją organizacyjną. Sytuacja taka uniemożliwia planowanie działalności ośrodków na przestrzeni całego roku – brak stabilności funkcjonowania, brak możliwości zatrudnienia dodatkowej kadry oraz brak możliwości kontynuacji podjętych zadań. Dodatkowo wejście w życie z dniem 19 września 2014 r. zmian*

³⁴ Decyzje: z dnia 30.03.2015 r. zwiększająca plan dotacji celowych na 2015 r. dla SWŁ w rozdziale 85226, § 2210 o kwotę 316.534 zł; z dnia 15.09.2016 r. zwiększająca plan dotacji celowych na 2016 r. dla SWŁ w rozdziale 85226, § 2210 o kwotę 70.400 zł; z dnia 25.09.2017 r. zwiększająca plan dotacji celowych na 2017 r. dla SWŁ o kwotę 249.579 zł.

³⁵ Pismo UMWŁ z dnia 16 stycznia 2015 r. do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w sprawie oszacowania brakujących w 2015 r. środków na prowadzenie ośrodków adopcyjnych na kwotę 316.534 zł (w tym, zgodnie z informacją z RCPS, 157 tys. zł dla ośrodków niepublicznych). Pismo Dyrektora RCPS z dnia 3 sierpnia 2017 r. do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi informujące o brakującej na 2017 r. kwocie 249.579 zł (w tym 160.410 zł dla ośrodków niepublicznych).

³⁶ Pismo z dnia 18 lipca 2016 r. Wcześniej, tj. w dniach 7 grudnia 2015 r. i 21 marca 2016 r., Marszałek Województwa Łódzkiego zwrócił się do Wojewody Łódzkiego o zwiększenie dotacji o kwotę 294.842 zł.

w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw wygenerowało dodatkowe koszty wynikające z wprowadzenia nowych zadań dla ośrodków adopcyjnych, m.in. promowania idei adopcji, prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, czy obligatoryjnego udziału przedstawiciela ośrodka adopcyjnego w dokonywaniu oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka na posiedzeniu (dotychczas można było dokonywać takiej oceny w konsultacji, co ograniczało liczbę wyjazdów do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej). Ośrodkom adopcyjnym zostały przypisane nowe zadania, za czym nie poszły środki finansowe.

(dowód: akta kontroli str. 540-543, 570)

2. W latach 2015-2017 podział dotacji z budżetu państwa pomiędzy poszczególne ośrodki adopcyjne dokonywany był przez RCPS w oparciu o:

- organizację adopcji na terenie województwa i wynikające z niej obciążenia dla poszczególnych ośrodków³⁷;
- analizę danych statystycznych dotyczących czterech najważniejszych zadań realizowanych przez ośrodki adopcyjne (liczba adopcji krajowych i zagranicznych, liczba udzielonych porad, liczba posiedzeń zespołów ds. oceny sytuacji dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz w ramach organizatora pieczy zastępczej, liczba omówionych spraw dzieci w ramach posiedzeń zespołów);
- inne czynniki, w tym koszty związane z prowadzeniem WBD, wynajmem lokali, czy wynagrodzeniami pracowników (wyższe koszty w ROA wynikające z ustawy o pracownikach samorządowych oraz ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych).

(dowód: akta kontroli str. 540-543)

3. Każdego miesiąca RCPS występował do ŁUW z zapotrzebowaniem na środki finansowe dla niepublicznych ośrodków adopcyjnych (po otrzymaniu stosownych informacji od tych placówek), każdorazowo wskazując kwotę dotacji. We wszystkich przypadkach kwota dotacji otrzymanej przez Centrum, a następnie przekazanej beneficjentom, odpowiadała zgłoszonemu zapotrzebowaniu. W okresie od stycznia 2015 r. do października 2017 r. dotacja przekazywana była beneficjentom w dniu wpływu środków na konto RCPS (15 z 34 transz dotacji przekazanych w ww. okresie) lub po upływie kilku dni (od 1 do 5 w przypadku 16 z 34 transz), zaś w przypadku pozostałych trzech transz (przekazanych w styczniu każdego roku), po podpisaniu aneksów do umów. Transze dotacji przekazywane były w terminach określonych w zawartych przez strony umowach³⁸.

Łączne kwoty przekazanej ośrodkom niepublicznym dotacji wyniosły: 807 tys. zł³⁹ w 2015 r., 680 tys. zł⁴⁰ w 2016 r. i 568 tys. zł⁴¹ w 2017 r. (do końca października) i odpowiadały wysokości środków finansowych przewidzianych dla tych placówek w podpisanych z nimi umowach. Wysokość środków przekazanych w ostatnim kwartale roku 2015 (266 tys. zł) stanowiła 33% ogółu dotacji na 2015 r., co wynikało z zaplanowanych przez ośrodki w tym okresie działań, wymagających większych

³⁷ ROA obejmuje swoim działaniem obszar 14 powiatów, dzielnicę Łodzi Bałuty oraz 21 placówek opiekuńczo-wychowawczych, AOA - obszar 4 powiatów, dzielnice Łodzi Górna i Polesie oraz 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych, OA TPD - obszar 5 powiatów, dzielnice Łodzi Śródmieście i Widzew oraz 10 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

³⁸ Transze styczniowe – do 31 stycznia każdego roku, pozostałe transze – do 20 dnia każdego miesiąca.

³⁹ W tym 431 tys. zł dla AOA i 376 tys. zł dla OA TPD.

⁴⁰ W tym 345 tys. zł dla AOA i 335 tys. zł dla OA TPD.

⁴¹ W tym 270 tys. zł dla AOA i 298 tys. zł dla OA TPD.

nakładów finansowych (organizacja konferencji, szkoleń i warsztatów). W pozostałych latach nie wystąpiły przypadki nieproporcjonalnego przekazywania środków dotacji.

SWŁ nie dofinansował środkami własnymi realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w zakresie prowadzenia ośrodków adopcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 105-141, 548-570)

4. W latach 2015-2017 prowadzeniem rozliczeń wykorzystania środków dotacji przyznanych niepublicznym ośrodkom adopcyjnym zajmowali się pracownicy WRiPZ⁴². Zgodne z procedurami przyjętymi zarządzeniem Dyrektora RCPS z dnia 1 lipca 2013 r.⁴³, a także zapisami umów dotacyjnych, weryfikacji podlegały sprawozdania częściowe z realizacji zadania publicznego (wraz z dokumentacją źródłową) składane przez ośrodki w okresach półrocznych. W toku tej weryfikacji, przeprowadzanej w terminach określonych w ww. procedurach, pracownicy RCPS sporządzali listy kontrolne weryfikacji formalno-merytorycznej (zatwierdzone przez Kierownika WRiPZ) i formalno-rachunkowej (zatwierdzone przez Głównego Księgowego).

W analizowanym okresie wszystkie sprawozdania zostały terminowo złożone do RCPS. W wyniku ich weryfikacji i dokonanych przez ośrodki korekt, ujęte w tych sprawozdaniach kwoty wykorzystanych środków wyniosły:

- w przypadku CSR: 429.574,20 zł w 2015 r. (z przekazanych 431.195 zł), 344.999,68 zł w 2016 r. (z przekazanych 345.000 zł) i 157.366,73 zł w I półroczu 2017 r. (z przekazanych 158.515 zł);
- w przypadku TPD ŁOR: 375.781,63 zł w 2015 r. (z przekazanych 375.800 zł), 334.972,40 zł w 2016 r. (z przekazanych 335.000 zł) i 166.551,20 zł w I półroczu 2017 r. (z przekazanych 167.400 zł).

Niewykorzystane w latach 2015-2016 środki z dotacji w kwotach odpowiednio: 1.530,80 zł i 0,32 zł (przez CSR) oraz 18,37 zł i 27,60 zł (przez TPD ŁOR) zostały zwrócone na konto RCPS w terminach zgodnych z określonymi w umowach. W wyniku weryfikacji sprawozdania CSR za II półrocze 2015 r. oraz złożonej korekty tego dokumentu, w dniu 2 listopada 2016 r. Ośrodek dokonał zwrotu dotacji pobranej w nadmiernej wysokości w kwocie 90 zł wraz z odsetkami.

Środki z dotacji wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem, głównie na: wynagrodzenia wraz z pochodnymi, delegacje, promocję idei adopcji oraz bieżące wydatki. Niepełne wykorzystanie przez CSR dotacji w 2015 r. spowodowane było m.in. oszczędnościami powstałymi w delegacjach (z uwagi na odroczenie terminów spraw sądowych) oraz błędnym naliczeniem kosztów rozmów telefonicznych przez operatora sieci komórkowej.

(dowód: akta kontroli str. 34-36, 142-183)

IV. Prowadzenie monitoringu i nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjnych.

1. Prowadzony przez Centrum monitoring przebiegu procesów adopcyjnych dotyczył:

- 1) obszaru ilościowego, w ramach którego realizowane działania obejmowały:
  - gromadzenie i analizowanie sprawozdań składanych przez ośrodki adopcyjne (kwartalnych, półrocznych, rocznych), w tym opracowanych przez RCPS (jako

⁴² Zadanie to (związane również z dochodzeniem należności wynikających z nieprawidłowej realizacji umów dotacyjnych) przypisane zostało formalnie temu wydziałowi w regulaminie organizacyjnym od dnia 31 stycznia 2017 r.

⁴³ Zarządzenie Nr 58/2013 w sprawie wprowadzenia procedur rozliczania dotacji z budżetu województwa łódzkiego podmiotom wyłonionym w otwartym konkursie ofert, trybie pozakonkursowym, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego, ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

- własne narzędzie na potrzeby monitorowania procesów adopcyjnych) sprawozdań kwartalnych - „Informacja z działalności ośrodków adopcyjnych”;
- analizowanie sprawozdawczości statystycznej;
  - sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) obszaru organizacyjnego, m.in. poprzez:
- zorganizowanie obsługi procesów adopcyjnych oraz jej modyfikację w zależności od potrzeb regionu:
    - o podział obszaru działania ośrodków adopcyjnych;
    - o przyjęcie „Organizacji pracy ośrodków adopcyjnych w województwie łódzkim w zakresie współpracy z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym, organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz podmiotami leczniczymi”;
    - o zapewnienie dostępności do usług ośrodków adopcyjnych - od poniedziałku do piątku o różnych porach dnia;
  - organizowanie narad z dyrektorami i pracownikami ośrodków adopcyjnych, na których omawiane są sprawy dotyczące bieżącego funkcjonowania ośrodków;
  - przeprowadzenie badania poziomu zadowolenia współpracy powiatowych centrów pomocy rodzinie z ośrodkami adopcyjnymi, którego wyniki omówione zostały podczas narady z dyrektorami ośrodków adopcyjnych w dniu 12 czerwca 2014 r.;
  - przeprowadzanie wizytacji w ośrodkach adopcyjnych (które opisano w pkt IV.4 niniejszego wystąpienia).

W prowadzonym monitoringu przebiegu procesów adopcyjnych nie wykorzystywano systemów informatycznych, ponieważ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie uruchomiło w Statystycznej Aplikacji Centralnej modułu „Adopcja”, który miał służyć do obsługi procedur adopcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 363-458)

Stosownie do wymogów art. 185 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, Dyrektor RCPS sporządził i przekazał Zarządowi Województwa Łódzkiego sprawozdania z działalności ośrodków adopcyjnych za lata: 2014, 2015 i 2016 oraz plany działań tych placówek na lata: 2015, 2016 i 2017. W sprawozdaniach prezentowano m.in.: informacje o kwotach otrzymanej i wykorzystanej dotacji, strukturę wydatków poniesionych przez ośrodki adopcyjne, działania podjęte przez ROA w ramach WBD, a także informacje (w tym statystyczne) na temat działalności ośrodków adopcyjnych.

W sprawozdaniach nie wskazywano na problemy związane z funkcjonowaniem placówek oraz przygotowaniem kandydatów na rodziców adopcyjnych i przebiegiem procesów adopcyjnych. Nie wskazywano również na zagrożenie korupcją. Sygnalizowano jedynie trudności w pozyskiwaniu kandydatów do przysposobienia dziecka w przypadku tzw. „trudnych adopcji”, tj. adopcji: licznego rodzeństwa, dzieci z deficytami zdrowotno-rozwojowymi, dzieci zagrożonych demoralizacją oraz dzieci starszych.

(dowód: akta kontroli str. 285-362, 571-573)

Ze sporządzanych przez RCPS sprawozdań z realizacji WPWR za lata 2015-2016 wynikało, że zaplanowane w tym programie działania były realizowane – w szczególności przeprowadzono promocyjną kampanię medialną, emitowano reklamowe spoty telewizyjne, podjęto współpracę w zakresie produkcji i emisji czterech odcinków programu TV, zorganizowano konferencje, dystrybuowano plakaty i ulotki reklamowe, przeprowadzono szkolenie dla sędziów sądów rodzinnych, szkolenia wewnętrzne dla kadr ośrodków adopcyjnych, kierowano pracowników ośrodków adopcyjnych na szkolenia zewnętrzne, zorganizowano warsztaty o adopcji od strony rodziny adopcyjnej. W sprawozdaniach prezentowano

dane liczbowe odnoszące się do zrealizowanych działań (przy czym w WPWR nie określono wartości docelowych tych wskaźników), w tym m.in.: liczbę procedur zakończonych przysposobieniem krajowym (137 w 2015 r. i 121 w 2016 r.) i międzynarodowym (odpowiednio: 19 i 10), liczbę rodzin, które zgłosiły się do ośrodków adopcyjnych (247 i 254), liczbę przeszkolonych rodzin – kandydatów do przysposobienia dziecka (87 i 62) oraz liczbę udzielonych porad dla rodzin przysposabiających (3125 i 2863).

(dowód: akta kontroli str. 512-536)

2. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej były sporządzane przez RCPS rzetelnie (tj. zgodnie z danymi wynikającymi ze sprawozdań otrzymanych z ośrodków adopcyjnych⁴⁴), a następnie terminowo przekazywane do Wojewody Łódzkiego, z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 213-244)

Pismami z dnia: 22 czerwca i 14 grudnia 2015 r., 20 czerwca i 15 grudnia 2016 r. oraz 20 czerwca 2017 r. RCPS zwrócił się do ośrodków adopcyjnych (w tym ROA prowadzącego WBD) z przypomnieniem o obowiązku przekazania do Centrum informacji o realizacji powierzonych zadań. Informacje te przekazywane były następnie przez Marszałka Województwa Łódzkiego do ministra właściwego ds. rodziny, zgodnie z art. 174 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 245-284)

3. W latach 2015-2017 w RCPS zarejestrowano trzy skargi (po jednej w każdym roku) dotyczące funkcjonowania ośrodków adopcyjnych, w tym dwie na działalność OA TPD (brak wstrzymania procedury adopcyjnej w sytuacji toczącego się postępowania o przewrót rodzicom biologicznym władzy rodzicielskiej, a także niewłaściwe zachowanie pracowników Ośrodka) i jedną na działalność AOA (brak wstrzymania procedury adopcyjnej). Skargi rozpatrzono zgodnie z trybem i zasadami określonymi w dziale VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴⁵ oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków⁴⁶. Po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających, wszystkie skargi uznano za niezasadne.

(dowód: akta kontroli str. 49-51)

4. Uchwałą z dnia 9 lutego 2015 r.⁴⁷, Zarząd Województwa Łódzkiego upoważnił Dyrektora RCPS do sprawowania kontroli nad ośrodkami adopcyjnymi: ROA, AOA i OA TPD.

Z dniem 3 lutego 2015 r. przedmiotowe zadanie przypisane zostało w regulaminie organizacyjnym WRiPZ (wcześniej Stanowisku ds. adopcji i systemu pieczy zastępczej). Powyższe komórki organizacyjne zobligowane zostały również do współdziałania z Wydziałem Kontroli w zakresie kontroli merytorycznej wykorzystania środków finansowych przekazanych podmiotom na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 10-36, 52)

Zarządzeniami⁴⁸ z dnia 11 czerwca 2015 r. i 26 września 2016 r., Dyrektor RCPS zatwierdziła procedury sprawowania kontroli przez Centrum nad ośrodkami adopcyjnymi, ustalające następujące jej formy:

⁴⁴ Analizie poddano łącznie 25 pozycje sprawozdań (po 5 z każdego sprawozdania półrocznego).

⁴⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1257.

⁴⁶ Dz. U. z 2002 r. Nr 5, poz. 46.

⁴⁷ Nr 110/15.

⁴⁸ Nr 38/2015 i Nr 59/2016 (w tym zarządzeniu wprowadzono dodatkowo procedury sprawowania kontroli nad interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym).

- gromadzenie i analiza dokumentów i informacji (m.in. kwartalnych informacji z działalności ośrodków i półrocznych sprawozdań rzeczowo-finansowych),
- przeprowadzanie kontroli, zgodnie z Regulaminem kontroli i Procedurami kontroli obowiązującymi w RCPS,
- przeprowadzanie wizytacji, zgodnie z zapisami zawartymi w niniejszej procedurze,
- organizowanie narad z kadrami kierowniczą ośrodków adopcyjnych w celu omówienia istotnych problemów związanych z funkcjonowaniem tych placówek.

Zgodnie z powyższymi procedurami, m.in.:

- opracowane zostały roczne harmonogramy wizytacji ośrodków adopcyjnych, które obejmowały: na lata 2015 i 2016 po dwie wizytacje (odpowiednio: w ROA i OA TPD oraz ROA Filii w Piotrkowie Trybunalskim i AOA) w zakresie terminowości realizacji zadań, zaś na rok 2017 jedną wizytację (w OA TPD) w zakresie organizowania szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka;
- prowadzono ewidencję upoważnień do przeprowadzenia wizytacji oraz ewidencję wizytacji przeprowadzonych w danym roku (wizytacje odbyły się zgodnie z harmonogramami);
- sporządzano dokumentację z przeprowadzonych przez WRiPZ wizytacji, w tym sprawozdania oraz wystąpienia zawierające zalecenia usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości, dotyczące m.in.:
  - sporządzania „karty dziecka” niezwłocznie po uzyskaniu opinii, informacji oraz dokumentacji, o których mowa w art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny;
  - niezwłocznego występowania do podmiotów, z którymi ośrodek adopcyjny współpracuje, w celu uzupełnienia niezbędnej dokumentacji;
  - dokładania należytej staranności podczas sporządzania dokumentów, w szczególności w zakresie: powoływania się na aktualny publikator dziennika ustaw, stosowania właściwych druków nowych dokumentów, wpisywania prawidłowych dat urodzenia dziecka;
  - sprawnego przeprowadzania procedury przygotowania kandydatów na rodziców adopcyjnych, mając na względzie skrócenie czasu oczekiwania na szkolenie;
- o działaniach podjętych w celu realizacji przedstawionych zaleceń, w każdym przypadku dyrektor ośrodka adopcyjnego informował Dyrektora RCPS;
- pracownicy Wydziału Kontroli i Skarg⁴⁹ przeprowadzili (zgodnie z planem) trzy kontrole prawidłowości umów na prowadzenie ośrodków adopcyjnych: w 2015 r. w CSR (kontrola za 2013 r.), w 2016 r. w OA TPD (za 2013 r.) i w 2017 r. w AOA (za 2015 r.); w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, polegającymi głównie na niewłaściwie prowadzonej księgowości i sporządzanej sprawozdawczości, wydano zalecenia, w szczególności dotyczące dokładania należytej staranności podczas sporządzania dokumentów sprawozdawczych, a także przestrzegania zapisów umów w zakresie prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej zadania publicznego oraz terminowego składania do RCPS zapotrzebowania na środki finansowe; o podjętych działaniach naprawczych, dyrektorzy ośrodków każdorazowo informowali RCPS;
- z wymaganą częstotliwością organizowano narady z kadrami kierowniczą ośrodków (po 5 w latach 2015 i 2016 oraz 4 w 2017 r.), z których sporządzano odrębne sprawozdania; tematyka narad dotyczyła m.in. organizacji pracy ośrodków, poprawności sporządzania merytorycznej i finansowej sprawozdawczości oraz działań w zakresie promowania idei adopcji, w tym

⁴⁹ Do dnia 30 stycznia 2017 r. Wydział Kontroli.

omówienia założeń przygotowywanego w 2015 r. przez RCPS programu telewizyjnego pn. „Adopcja”;

- sporządzano roczne sprawozdania ze sprawowania kontroli nad ośrodkami adopcyjnymi, zawierające m.in. informacje o liczbie przeprowadzonych wizytacji i kontroli, najczęściej występujących nieprawidłowościach, a także o liczbie i tematyce zorganizowanych narad z kadrą kierowniczą ośrodków adopcyjnych w celu omówienia istotnych problemów związanych z funkcjonowaniem tych placówek.

(dowód: akta kontroli str. 53-101)

5. Realizacja przez SWŁ zadań z zakresu prowadzenia ośrodków adopcyjnych była przedmiotem kontroli Wydziału Polityki Społecznej ŁUW przeprowadzonej w dniach 3-5 grudnia 2014 r. w siedzibach RCPS i ROA. Kontrolą objęto m.in. zadania związane z: publikacją w BIP wykazu ośrodków adopcyjnych, zawarciem umów z podmiotami niepublicznymi na prowadzenie ośrodków adopcyjnych, sprawozdawczością i sprawowaniem kontroli nad ośrodkami. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 9 lutego 2015 r., organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych oceniono pozytywnie, nie wydając zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 37-48)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności RCPS, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁰, odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

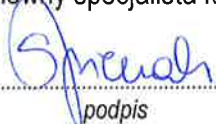
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Łódź, dnia 10 listopada 2017 r.

Kontroler

Izabella Śpiewak
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis

⁵⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.